

Observationes bryologicae

a

C. F. Schulz, M. Dr.

Particula altera.

(vid. Syllog. bot. T. II. p. 119.)

Orthotrichum Hedw.

Genus hocce his temporibus quidem multis speciebus novis sic dictis ditatum est, haud paucae vero earum, utpote ambiguae nimisque inter se cognatae visae, scrupulosiori examine et comparatione indigere videntur, ne nimis levibus atque suspectis speciebus pulcherrimam genus obruatur ruatque mole sua. Cum autem species ejusdem in statu sicco vel emollito ob peristomiorum laesionem facillimam difficillime perquirantur, nec sufficiens speciminum copia ad manus sit, audacter judicium ferre nolo, ideoque nonnullas tantum annotationes praevie adiicio.

Orthotrichum Ludwigii Schwaegr. Spec. Muscor.

Suppl. I. sect. II. 24. t. 51.

A pulcherrima hac specie non diversum censeo *O. clausum Hornsch. Mspt.*, cuius specimina benevolē communicavit amiciss. Laurer, quaeque omnibus, vel minimis partibus cum dicta specie exacte congruunt.

Orthotrichum Bruchii Hornsch. Mspt. et O. tortile Bruch., cuius specimina Cel. Hoppe humane condonavit, identica habeo; non differt hoc ab illo nisi colore nigricante, foliis paulo brevioribus et capsula tenuiore. Uterque muscus quidem Sylloge T. II.

M

ab *O. Ludwigii* optime distinguitur capsula oblonga octo-costata ore ampla; at hoc ipso charactere magis contra appropinquatur *O. crispum H.*, quod scilicet capsulae foliorumque figura valde variat. Non itaque perspicio quomodo ab hoc specifice distinguerem *O. crispulum Bruch.*, cuius quidem *operculata* ore paululum contractior videtur et brevior ac ventricosior est illa *O. crispi*, *deoperculata* autem aeque hiante ore est ac illae proxime praecedentium, et provectione aetate ita elongatur capsula, ut ex urceolata in clavatam sub ore constrictam tandem abeat; imo in eodem cespite vel surculo utriusque formae capsulas haud raro habebis. *O. crispum* vegetius foliis quidem gaudet basi paulo latioribus longioribus ideoque subflexuosis; haec autem in diversis cespitibus diversimode variant nec quid stabilis relinquunt.

Vereor itaque ut nominatae tres species, *O. Bruchii*, *tortile* et *crispulum* ab *O. crispum* specie non diversae sint.

Orthotrichum Sturmii Hopp. et Hornsch. (Bot. Zeitung 1819. p. 89. Bridel. Muscol. univers. I. 277.)

Illustr. *Bridelius* hanc speciem cum *O. rupestri* et *saxatili* comparavit, quibuscum vix unquam confundi poterit, ab illo peristomio simplici, ab hoc capsula immersa distinctum; multo magis propinquum autem est *O. cupulato Hoffm.* (Schwaegr. l. c. 35. t. 55.) abs quo vix differt nisi caule repetita innovatione elongato robustiore et calyptre pilosa; num haec sufficient ad speciem confirmandam,

dijudicent Cel. Autores. Peristomii dentes perforati utrique solennes sunt, quod probat icon citata; attamen moneo *O. cupulat.* Fl. Stargard., cetero-quin duplo minus illo, plerumque dentibus integris, linea longitudinali quidem exaratis, sed rarius perforatis ludere.

Webera Hedw. Schwaegr. l.c. 67.

Webera nutans Hedw. Schwaegr. l. c. p. 67.

Valde variat haec species caulis magnitudine, capsulae figura et praesertim pedunculi longitudine, quippe qui in nostra flora ab unguiculari ad biunciale vel majorem longitudinem variat. Dubius itaque haereo an *Webera longiseta* Bridel. (Mus. col. univers. I. 636.) vere diversa et genuina species sit, quae in sphagnetis paludosis Fl. Stargard. quoque occurrit, quaeque capsula breviore ventricosiore microstoma et statura grandiore omnino quodam modo movet atque distingui potest.

Webera intermedia Schwaegr. l. c. 67. t. 75.

W. caule subramoso, foliis oblongo-ovatis acuminatis margine incrassatis apice serrulatis solidi-nerviis erecto-patulis, capsula inaequali elongate pyriformi nutante, operculo conico mammillato.

B. aristata, foliis nervo excurrente longissime cuspidatis subintegerrimis, capsula subaequali elongate pyriformi subpendula, operculo conico acuto.

Bryum pallescens Schultz Fl. Starg. Suppl. 85.

Schwaegr. l. c. p. 107. t. 75.?

Habitat in praeruptis umbros. scaturiginos. et muris uliginos *B.* in udis arenosis.

Webera intermedia, plerumque uliginosa um-

M 2

brosa inhabitans, colore atroviridi est, caules elongati unciales et longiores, folia laxa patentia nervo brevissime cuspidata remote serrata sunt, et capsulae inaequales basi longe attenuatae in pedunculum abeunt. A tali musco diversam olim censui stirpem quae colore pallido, foliis nervo excurrente longissime cuspidatis et capsula subaequali gaudet et iconi *Br. pallescentis* exacte quadrat; postquam vero utrasque stirpes diversis locis collectas comparavi easque foliis plus minus longe cuspidatis variantes vidi, muscum meum non nisi *W. intermediae* varietatem aestimo, insimul autem totum quantum *Br. pallescens* Schl. suspectum habeo. Quae hoc nomine Autor ipse divulgavit specimina, ad iconem *Schwaegrichenianam* minime quadrant: sunt illa duplo minora, folia habent erecta stricta colore straminea et capsulas aequales pyriformes omnino pendulas, ut paucis dicam, non diversa sunt a *Br. cespiticio*, quocum et alia aliunde allata *Br. pallescentis* exempla exacte congruunt.

Webera alpina Hopp. et Hornsch. (Bot. Zeitung 1819. p. 104.)

Hujus musci nonnulla specimina perquisivi, at cilia inter peristomii interioris dentes nulla invenire valui; an ita varians sit muscus? an *Pohliae* generis potius existimandus? habitus omnino suadet.

Pohlia Hedw.

Numerosae hujus generis species novae, quas V. V. C. C. Hoppe et Hornschuch divulgarunt, (Bot. Zeit. 1819. p. 91. sequ.) pulchram quidem et instructivam variationum seriem sistunt, sed

quó modo specie rite distinguantur et definitionibus
arcte limitentur, plane non perspicitur. Diagnoses
loc. cit. datae vix nisi characteres relativos, e di-
verso vegetationis aetatisve statu, vel loci natalis
diversitate oriundos exhibere, unusquisque facile
concedet; his autem species nec rite distingui nec
a Bryologis recognosci posse, aequa clare elucet.
Placeat itaque Celeberr. Autoribus ut suas species
vel certis characteribus definiant atque confirment
si fieri possit, vel plurimas ad unam alteramve sta-
biliorem reducant sicque specierum conspectum fa-
cilitando amabilis scientiae studium vere promoveant.

Pohlia inclinata Swartz Musc. suec. p. 45, t. 5.

f. 11. Schwaegr. l. c. p. 73. t. 63.

Weberus et Mohr (Crypt. germ. p. 482.)
hanc speciem a Web. intermed. non distinguunt et
ipsum *Schwaegrichenium* jam haesitantem
vides; e speciminibus megapolitanis tamen, quae
exacte respondent *Swartzii* descriptioni et iconi,
de ambarum differentia vix dubitare licet; distin-
guitur autem nostra, praeter peristomium interius
aegerrime perquirendum, foliis ovatis longe cuspi-
datis integerrimis, capsula subgloboso pyriformi ae-
quali subpendula, operculo convexo apiculato. Fo-
lia ceterum breviora latiora, cellulae subrotundae
conspicuae, pedunculi tenuiores flexuosi sunt et
capsula basi minus elongata apice ventricosior sub-
globosa est, ut fere illam *Bryi pyriformis* aemu-
letur, cujus quoque et colorem et nitorem habet.

Pohlia stricta S.

P. caule brevi subsimplici, foliis oblongo-lanceola-

tis acuminatis nervo) cuspidatis subinfegerrimis strictis erectis, capsula oblonga obliqua basi attenuata pendula, operculo depresso-conico apiculato.

Habit. in uidis graminosis arena suffusis prope Neobrandenburg. Julio c. caps. opercul.

Haec species primo intuitu *Web. intermediae* propinqua videtur, recedit autem habitu omnium partium stricto, foliis angustioribus erectis opacis, capsula oblonga, nec pyriformi nec basi ita elongata, omnino pendula fereque pedunculo adpressa, peristomio demum interno, quod omnino *Pohliae* est. Dentes peristomii externi amoene rufi inter peristomii interni dentes plerumque deflexi sunt, ut hac ipsa ratione cilia intermedia locum habere nequeant. Hoc fortasse de omnibus genuinis *Pohliae* speciebus valet, cum e *Schwaegrichenio* deflexus ille dentium extenorū inter internos *Pohliarum* mos sit.

Meesia Willd.

Meesia minor Brid. *Muscol. Rec. II.* p. 3. p. 168.
t. 2. f. 13.

Quoad specimina mecum communicata haec stirps non nisi statura omnibus rationibus minore differt a *M. uliginosa*; folia paulo rigidiora strictiora erectiuscula quidem sunt, de ceteris autem aequo obtusa apiceque rotundata ac in illa, cuius itaque *varietas minor* jure habenda est, operculum centro depresso, quod jam in Fl. Stargard. monui, omnibus speciebus commune est.

Meesia alpina Funck Mspt.

M. caule ramoso, foliis linear-lanceolatis acuminatis canaliculatis erectis strictis apice erosis, capsula obovata gibbosa curvata, operculo conico truncato.

Habitat in paludosis alpinis et depressis Germaniae.

Cum hanc speciem, quae omnino distincta mihi videtur, ullibi descriptam nescirem, eam definire tentavi, salvo tamen Clar. autoris consilio. Specimini bus genuinis, quae amiciss. Laurer communicavit, exacte respondent alia, quae a Nobili ss. Oertzenio prope Clagenfurth ad Ebenthal lecta et mecum *M. uliginosae* nomine communicata sunt; hanc autem sic definiendam censeo: *M. uliginosa*, caule ramoso, foliis lingulatis obtusis planiusculis subflexuosis apice denticulatis patulis, capsula elongata obovata erectiuscula, operculo conico truncato.

Cel. *Funckius*, qui tot novis et genuinis speciebus jam muscorum agmen adauxit, nuperius etiam a *M. longiseta Hedw.* muscum sejunxit pulcherri-
mum et, ni graviter fallar, distinctissimum, cuius specimina Clariss. Laurer benevole condonavit; haud leviter autem gavisus sum hunc ipsum museum et in collectione mea invenisse et Florae no-
strae civem scivisse. Utrique musci statura et ma-
gnitudine simillimi sunt et seta praelonga gaudent;
his commotus videtur *Funckius* ut antiquam *Hedwigii* denominationem mutaverit; cum autem *M. tristicha F.* sine ulla dubitatione ipsissima

Hedwigii et *Veterum* stirps sit, nomen illud conservandum duco et muscos sic definio:

Meesia longiseta Hedw.

M. caule ramoso, foliis tristichis cordato-lanceolatis denticulatis subundulatis recurvo-patentibus, nervo subexcurrente, *M. tristicha* Funck.

Meesia hexasticha Funck.

M. caule ramoso, foliis subhexastichis ovato-lanceolatis subintegerrimis erecto-patentibus, nervo evanescente.

Habitat in paludos, turfos, prope Neu-Strelitz ubi officiosiss. Beuth legit et pro *M. uliginosa* communicavit. Junio c. caps. operc.

Meesia demissa Hopp. et Hornsch.

M. caule ramoso, foliis oblongis, capsula pendula pyriformi, operculo hemisphaericō umbonato. Bot. Zeit. 1819. p. 106.

Muscus, cuius specimina Celeberr. autoribus debeo, quam maxime singularis est; statura pygmaea et capsula valida repugnantis vel inproportionati quid exprimens. Quod hujus generis sit stirps, interim fidendum est, habitu quamvis dissuadente, cum operculum arte solvere frustra tentarim. Caulis brevissimus ob exiguitatem vix ramosus dici potest; ex imā caulis basi tamen propagines crebre pullulant brevissimae, foliis arcte imbricatis quasi bulbiformes; folia ovata acuminata concava, nervo crasso purpureo carinata eoque excurrente longe cuspidata, cuspide flexuosa integerrima laete viridia vel rubidine variegata pellucida, cellulis oblongis vel rhombis; pedunculus 3-4 linearis validus subcar-

nosus purpureus, superne uncinate arcuatus; capsula dilute purpurea respectu magna elongate pyriformis omnino pendula obliqua subarcuata, ita ut operculum conicum apiculatum fere sursum spectet.

Timmia Hedw.

Timmia austriaca Hedw. Spec. Muscor. posth.

p. 176. t. 42.

Quo modo ab hac specie distinguerem vel *T. salisburgensem Hoppii*, vel *T. alpinam Lau-*
rer, a Celeberr. autoribus humane communicatas,
 plane non perspicio; haec tantummodo foliis rigi-
 dioribus magisque margine involutis differre vide-
 tur, illa foliis planiusculis neque basi perspicue la-
 tioribus *T. megapolitanae* propinquior est; cete-
 rum neque capsulae, neque opercula, nec vel per-
 istomia quid distincti offerunt, ut ideo memoratas
 tres species non diversas censem; at tamen si er-
 raverim, Clariss. autores humane meliora me do-
 ceant.

Bryum Schreb.

Bryum julaceum Schrad. Spicil. fl. germ. p. 70.
 n. 2. *Br. argenteum* β . *Autor. plurium.*

Equidem haud intelligo qua ratione Bryologorum nonnulli huic musco speciei dignitatem detractent, quam aliis longe magis ambiguis atque suspectis spe-
 ciebus quam liberalissime concedunt. E specimini-
 bus, quae Ipsi Illustriss. Schradero deheo, *Br.*
julaceum ab *argenteo* vere diversum habeo et stir-
 pes utrasque sic definiendas censeo:

Br. julaceum, caulis subramosis clavatis
 erectis, foliis subrotundo-ovatis obtusiusculis con-

niventibus evanidinerviis, capsula obovata nutante,
operculo obtuse conico.

Br. argenteum, caulis subramosis cylindri-
cis erectis, foliis ovatis cuspidatis apice distantibus
evanidinerviis, capsula ovato-oblonga pendula, oper-
culo acute conico

Bryum Zierii Hedw. Schwaegr. l. c. p. 89.

Pulcherrimi hujus musci specimina norwegica
a germanicis recedunt statura elatiore, foliis oblon-
go-lanceolatis longe acuminatis, et apophysi duplo
quam capsula longiori. — *Bridelius* (Bryolog.
univers.) operculum rostratum dicit, quod vero in
omnibus mihi visis speciminibus breve conicum acu-
tum modo reperii; *Hedwigius* quoque opercu-
lum breve pyramidale habet.

Bryum pulchellum Hedw. Schwaegr. l. c. p. 91.

Quae hoc nomine mecum communicatae sunt
stirpes ad unam omnes, specie non differunt a *Br.*
carneo, quod magnitudine, foliorum serratura, ner-
vi ratione capsulaeque colore et figura multis modis
variat. *Br. pulchellum* Fl. Stargard. autem, quod
in Suppl. iterum monui, longe ab illis diversum, at
nimis cognatum est, quod nunc video, cum *Br.*
erythrocarpo Schwaegr. cuius varietatem elatiorem
jam censeo. Quid vero de genuino *Hedwigii*
musco existimandum sit, doceat nos Illustr.
Schwaegrichen, ut aegerrima de illo dubia
demum tollantur.

Ad *Br. carneum* L. etiam indubie revocanda
sunt *Br. atropurpureum* Wahlenb. et *Br. ery-
throcarpum* Brid.; *Schwaegrichenius* quidem

ulterius ad suum *Br. erythrocarp.* citat, injuste autem; stirps, quam *Bridelius* olim humane mecum communicavit quamque illi. Vir a *Schwaegricheniana* distinctam vult, reapse longe recepit: caulis brevissimis in terra delitescentibus, foliis serratis pellucidis evanidinerviis, pedunculo crasso carnoso et capsula brevi ovata carnea; est *Br. carneum* *B. pusillum* Fl. Starg. Suppl. *Bridelius* ipse stirpes sejunxit et *Schwaegrichenii* museum *Br. sanguineum* denominavit.

Bryum albicans Wahlenb. *Br. Wahlenbergii* Schwaegr. l. c. p. 92. t. 70.

Vix hujus musci folia *cordato-ovata* dicerem; exceptis infimis caulinum sterilium foliis, omnia *cordato-lanceolata*, imo fertilium longe acuminata sunt. *Bridelius* (Bryol. univers.) hujus synonymon fecit *Mnium glaciale* Schleich. Centur. 3. n. 51, quod vero certissime alienum est; certum autem nostri synonymon censeo *Mn. turbinatum* Schleich. secundum Ipsius specimina, quae prostant in collectione amiciss. Berlin.

Bryum boreale Schwaegr. l. c. p. 96. t. 69.

De hac specie plane incertus haereo; quae enim illo nomine a Bryologis partim celeberrimis communicata sunt specimina, nec folia habent evanidinervia, nec capsulas horizontales erectiusculas, qualia exhibet icon citata; felia potius ovata acuminata nervo longe cuspidata erecta rigida sunt et capsulae nutantes vel omnino pendulae; ut verbo dicam, a *Br. cespiticio* non diversa ea censeo; genuina *Schwaegrichenii* stirps itaque me fugit.

Bryum longisetum Bland. Schwaegr. l. c. p. 105.
t. 74.

Hunc museum jam Florae Stargard. civem quoque saluto; genuina distincta species certe est, quamvis cum similibus nonnullis *Br. cespitic.* varietatibus saepe confusam eam vidi sem, a quibus tamen caule breviori, foliis longioribus lanceolatis, pedunculo longiore et capsula microstoma distinguitur.

Bryum cespiticum Hedw. Schwaegr. l. c. p. 109.

Ex innumeris hujus speciei varietatibus sequentes notabiliores distinguo

β. elongatum, caulis gracilioribus elongatis, foliis ovato-lanceolatis longissime cuspidatis, pendulis 2-3 uncialibus capsula oblonga pendula.
Habitat ad ripas lacustres Flor. Stargard.

Tirones sibi caveant ne hanc varietatem pro *Br. longiseto* Bland. colligant.

γ. tenerimum, caulis teretiusculis, foliis arete imbricatis ovatis nervo cuspidatis subpellucidis, capsula gracili elongate pyriformi pendula.

Habitat in collibus apricis sterilissimis.

Valde gracilis atque minuta haec est; folia subsexfariam imbricata brevia concava, insolatione albido-pellucida, nervo solo cuspidata; his inductus, cum sterilia tantum specimina primo legisset, hanc varietatem pro *Br. Funckii* habui, quod juste monuit *Bridelius*. — Ceterum e numerosis *Br. cespiticii* varietatibus adhuc censeo *Br. cirrhatum* et *contextum* Hornsch. (Bot. Zeitung 1819. p 90.) Flagella, quae priori attribuit Cel. autor, in meis speciminiibus desiderantur; statura autem et singu-

lae musci partes exacte congruunt cum memorata varietate β . Nec *Br. contextum*, paulo gracilius et capsula breviore, essentialibus a dicta varietate diversum invenio.

Bridelius quidem museum hunc sibi ignotum sub cohorte „theca horizontalis“ militare voleuit, (Bryol. univers.) at ex meis speciminibus genuinis capsulae operculatae omnino pendulae sunt. — Nec nisi statura grandiore omnibusque partibus validioribus multo diversum habere *Br. Varneum Bland.* (Brid. Bryol. univ. p. 675.); hoc tamen, quoad magnitudinem, ut extimus *Br. cespiticii* ludentis terminus videri potest, cum et caulis evidenter flagelliferis, foliis latioribus acutis, nervo haud ita longe cuspidatis et capsula brevi ventricosa subturbinata microstoma facile recognosci possit; ad museum solitae formae fere se habet uti *Webera longiseta* ad *W. nutantem*.

Bryum turbinatum Hedw. Schwaegr. l. c. p. 109.

Bryologorum vera crux hoc est et Bryologiae scandalum! Tot fere diversas muscorum species habebis, quot hoc nomine acceperis specimina. Mirem sane, quod illustrissimi autores de hac specie ita dissentiant, quam spectrum ferme crederes, de quo loquuntur omnes, quod vidit nullus; ipse genuinam stirpem nunquam vidi, et quam olim in Flor. Stargard. memoravi, est mera *Br. pseudotriquetri* varietas. Nec aliis rem melius gestam video, cum mox *Br. Schleicheri*, mox *Wahlenbergii*, imo pallens pro turbinato divulgari et alii alia communicaverint. Nuperrime tandem Cl. Laurer

e Cel. *Hornschatzii* collectione specimina humane donavit, quae, si ulla, genuinum muscum sistunt; sunt haec insignia foliis ovato-lanceolatis nervo cuspidatis obsolete serrulatis margine incrassatis recurvo-patentibus subdecurrentibus, capsula aequali brevi-pyriformi pendula, operculo hemisphaericō mammillato. Folia semi-amplexicaulia, caute a caule soluta, basin subcordatam vel sagittatam mensiuntur.

Bryum pseudotriquetrum Hedw. Schwaegr. l. c.
p. 110.

Praeter numerosa hujus musci synonyma huic quoque spectat, ni graviter fallar, *Mnium Duvalii* Voit. (Schwaegr. l. c. p. 126. t. 79.) quod in nostra flora haud rarum est.

Br. pseudotr. more solito in paludosis ad radices arborum graminum cespites habitans, caule brevi, ramis incrassatis, foliis confertis latioribus rigidis perspicue marginatis amplexicaulibus sessilibus utitur; in aquis purioribus autem, praesertim ad rivulorum ripas vel in eorum alveis exsiccati hunc ipsum muscum longe alienum videbis, caulis nimirum elongatis, foliis rarioribus tenuioribus magis cuspidatis vix marginatis reflexiusculis utrinque in caulem decurrentibus cet. ut verbo dicamus, *Br. pseudotr.* per *Br. bimum* evidenter transit in *Br. Duvalii*.

Bryum pallens Schwarz Musc. suec. p. 47. t. 4
Schwaegr. l. c. p. 111. t. 72.

Si hujus musci specimina carinthiaca, quae *Hornschatzius* donavit, cum genuinis Swartz

zii ejusdemque ac *Schwaegrichenii* iconē et
descriptione comparaveris, diversas species coram
habere facile crederes; sunt enim illa his duplo
triplove majora, caules elongati sesquiunciales, fo-
lia oblongo-lanceolata acuminata apice serrulata et
capsulae ventricosae aequales nutantes subpendu-
laeve, quae omnia in iconibus citatis longe aliena;
at tamen cum *Bridelius* (Bryol. univers.) folia
ovato-lanceolata et muscum valde ludentem dixerit,
re acquiescamus. — *Schwaegrichenius* atque
Bridelius hujus musci synonymon fecerunt
Mnium gracile Schleich. Cent. 2. h. 40. (nec 41.
nec 46) et jure quidem optimo, exclusa tamen im-
mixta specie subsequente.

Bryum coarctatum S.

Br. caule elongato subsimplici, foliis oblongo-lan-
ceolatis erectis strictis obtusiusculis serrulatis
evanidinerviis, capsula subpyriformi pendula,
operculo conico acuto.

Habitat in monte Mora Helvetiae. *Schlei-*
cher.

Caulis simplices subuliformes partim gracillimi,
folia imbricata, inferiora ovata concava subpatula,
superiora oblongo-lanceolata erecta cauli adpressa,
obtusiuscula serrulata luteo-viridia evanidinervia,
perichaetalia feminea acuminata, obsoletius serrata,
pedunculus uncialis tenuis purpureus, capsula, cum
immatura sit, uti operculum accurate designari
non sinunt, tamen illam pyriformem, hoc conicum
acutum censere licet.

Fatum sane singulare pertulit haec stirps, quam

in schedula *Mnii gracilis* Schleich. Cent. 2. h. 40.
 cum *Br. pallente* commistam inveni; hanc ipsam
 procul dubio *Schleicherus* in animo habuit,
 cum muscum suum *gracilem* denominaret, qui ve-
 ro ob adjacentem alienam speciem plane praetervi-
 sus atque neglectus fuit. Nomen triviale, utpote
 sat aptum, fortasse conservare debuisse; cum ve-
 ro a Bryologis primariis *M. gracile* Schl. jamjam
Br. pallentis synonymon factum sit, confusionem
 sic in dies adauxisse. Muscus ceterum a *Br. pal-*
lente distinctissimus est, nec mihi innotescit species
 cui posset adsociari.

Bryum glaciale S.

Br. caule elongato, ramis strictis obtusiusculis,
 foliis cordato-lanceolatis acutis apice serratis
 erectis solidinerviis, capsula brevi turbinata;
 operculo convexo umbonato.

Mnium glaciale Schleich. Cent. 3. h. 41.

Br. Schleicheri B. tenerius Schwaegr. l. c. p. 115.

Habitat in udis alpinis glacialibus Helvetiae.

III. *Schwaegrichenius* hanc speciem *Br.*
Schleicheri varietatem censem; nisi vero graviter
 fallar, nostra stirps non teneritate solum, sed vel
 ipsa partium structura ab illo recedit, quod digno-
 scendum: caule elongato ramoso, ramis cuspidatis,
 foliis latissimis cordato-ovatis cuspidatis concavis
 integerrimis patent-erectis, capsula oblongo pyri-
 formi, et reti vasculo diverso; hujus nempe cel-
 lulae laxae rhombeae vel subrotundae sunt, nostri
 contra confertae angustissimae lineares. — *Bride-*
lius Mn. glaciale ad *Br. Wahlenbergii* re-

duxit, et sane huic non absimile est; hoc tamen differt statura triplo saltem minori, foliis confertioribus basi vix cordatis angustioribus subobliquis laete viridibus evanidinerviis, nec albidis solidinerviis rel.

Quid? *Bryum lycopodiiforme Schleich.* a clar. viro olim divulgatum? sterile, caule elongato biunciali et longiori ramoso, ramis subfastigiatis ramulosis, foliis confertis laxe imbricatis erectis ovato-lanceolatis acutissimis solidinerviis, omni margine creberrime serratis vel denticulatis.

Mnium Hedw.

*Mnium turgidum Wahlenb. Fl. Lappon. p. 351.
t. 23 Schwaegr. l. c. p. 123. t. 77.*

Equidem fateor hanc speciem nonnihil suspectam mihi esse; forte non nisi *Mn. palustris* varietas est, e loci natalis diversitate orta. Si enim *Schwaegrichenius* illud foliis ovalibus obtusis evanidinervibus, hoc autem foliis oblongo-lanceolatis acuminatis solidinervibus distinguit, monere liceat quod *M. palustris* folia in omnibus quae examinavi speciminibus evanidinervia sint; praeterea nostrae floriae specimina duplicis formae folia habent: caulis atque ramorum inferiora sunt linearilanceolata acuminata fere cuspidata, (nec tamen cum Web. et Mohro subulata ea dicerem) planiuscula subflexuosa serrulata; in ramorum apice contra et sub innovationibus sunt oblongo-linearia concava subundulata, apice obtusa rotundata et vere cucullata, exacte qualia sistit *Schwaegr.* icon, modo magis elongata. *Weber* et *Mohr* (*Crypt. Sylloge T. II.*)

N

germ.) folia inferiora obtusiuscula et superiora acuta dicunt, at contrarium ipse observo.

Mnium lacustre Bland. Schwaegr. l. c. p. 124.

t. 77. (nec 79.)

In flora stargardiensi haec species nunquam ita laxa et elata occurrit ac icon citata eam sistit; caules et innovationes duplo breviores foliis dense imbricatis fere julacei sunt, folia breviora ex rotunditate ovata valde concava brevissime cuspidata, capsulae breve-pyriformes vel turbinatae, fere ut in *Br. Wahlenbergii*.

Mnium stellare Timm. Schwaegr. l. c. p. 128.

Hujus musci folia, praesertim caulum annotinorum, vere decurrentia sunt et caulem alatum faciunt, quod nullibi memoratum invenio; sunt praeterea, si infima exceperis, omnia, nec sola perichaetalia, luculenter serrata breviterque apiculata, nec vero acuminata.

Mnium serratum Schrad. Schwaegr. l. c. p. 128.

Autores hujus stirpis folia e nervo cuspidata vel breviter acuminata nervumque excurrentem dicunt, excepta varietate pensylvanica, cui nervum quandoque sub-evanescentem Schwaegrichenius concedit; est autem nervus omnium foliorum, suprema perichaetalia si forte excipias, ante apicem evanescens, imo nonnunquam medio folio abrupte desinens, aequa ac in *M. stellari*. — *M. orthorynchum* Bland. Brid. (Bryol. univers. I. p. 691.) quod una cum *B. Blandowio* (sit ei terra levis!) in Fl. Stargard. legi, vix notabilior varietas censa est; specimina loco scaturiginoso

turfoso lecta sunt, quo et elatiora et rubidine tincta
operculumque longius rectiusque evaserunt.

Mnium latifolium Schwaegr. l. c. p. 138. *Bryum latifol.* Schleich.

Br caule longo subsimplici, foliis cordato-ovatis obtusis marginatis denticulatis subsolidinerviis patentibus.

Habitat in alpibus helveticis et pyrenaicis.

III. *Bridelius* (Bryol. univers.) hunc sibi non visum muscum obscurum atque suspectum censem et *Cinclidio stygio* Sw. proximum esse suspicatur; at vero nec huic nec *Mnio punctato* eum associare licet et certo propria distincta species est; ab utroque caule longiore, foliorum figura totoque habitu recedens. Folia concavissima cochleariformia, inferiora subrotunda obtusissima solidinervia, superiora paulo elongatiora, suprema acutiuscula evanidinervia; color stygius ceterum stirpem aquaticam prodit, et foliorum textura eam hujus generis esse suadet.

Climacium Web. et Mohr.

Climacium dendroides W. et M. Schwaegr. l. c.
p. 141. t. 81.

In flora nostra hujus musci *varietas* occurrit breviseta, pedunculis ramos aequantibus, qui promore illos duplo triplove superant. Praeterea huic musco singulare est quod columella haud raro peristomium longe superemineat, imo operculum apici adglutinatum umbraculi ad instar sustineat, plane ut in *Systilio Hornschuchii*.

Neckera Hedw.

Neckera heteromalla Hedw. Schwaegr. l. c.
p. 156.

Hujus synonyma sunt *N. comata* et *circinata* *Link*, in *Lusitania* ad olearum truncos lectae et ab illustr. autore olim communicatae.

Neckera pumila Hedw. Schwaegr. l. c. p. 147.

Schwaegrichenius perichaetium setam subaequans dicit; in speciminibus anglicis autem a *b. Mohr* olim communicatis illam hoc triplo saltem longiorem invenio. *Mohrus N. pumilam Schleich. cent. 4. n. 21.* *Leskeam complanatam* censet, *Schwaegrichen* contra genuinam eam aestimat; at forte ut ~~unque~~ muscum hoc nomine *Schleicherus* divulgavit, nam quae ipse in schedula aclar. viro communicata vidi specimina sterilia, omnino *L. complanatam* sistunt, quod tironum gratia memorandum duco.

Neckera cladorrhizans Hedw. spec. musc. posth.
p. 307. t. 47.

Hujus stirpis copiosa specimina in *Germania meridionali* lecta prostant in collectione nobil. ab *Oertzen*. Non solum ramos apice radicantes, sed ipsum caulem radices agendi proclivem inveni, e foliorum axillis oriundas; plura tamen quoque habebis specimina hisce radiculis plane destitutis.

Neckera curtipeduncula Hedw. Schwaegr. l. c.
p. 151.

Illustr. autor folia solidinervia dicit, quae vero in meis speciminibus omnino evanidinervia sunt, nervo conspicue, quasi abrupte ante apicem desi-

nente; saepe ad duas tertias folii evanescen tem ner-
vum cum *Web.* et *Mohr* observavi.

Leskea Hedw.

Leskea polycarpa et paludosa Hedw. Schwaegr.

l. c. 171. Web. et Mohr. l. c. p. 246.

Ingenue fateor me limites certos inter nomina-
tas species invenire non valuisse, quamvis genuinas
utrasque in Fl. Stargard. me invenisse certus sim.
Muscus, quem ex mente *Web.* et *Mohr* *L. poly-
carpam* censui quemque in siccioribus ad saxa le-
gi, robustior quidem atque pallidior est, caules
pinnati rarius bipinnati, folia ut plurimum solidi-
nervia, nervo tamen versus apicem obsoletiore,
capsulae deoperculatae rectiusculae, operculatae in-
aequales curvatae sunt; *L. paludosa*, in umbrosis
ad fluminum ripas, trabes arborumve radices lecta,
lurida vel atrovirens caulis tenuioribus 2-3-pin-
natis, foliis paulo acutioribus, nervo plerumque
versus apicem evanescente et capsulis gracilioribus
subaequalibus non nihil ab illa recedit; quis autem
nobis testis, quin leviores hae differentiae loci na-
talis diversitate et aquae tractu effectae sint? Ve-
rum est, me saepius in saxis rivulo vicinis superne
L. polycarpam, inferne et aquam proprius *palu-
dosam* observasse. Quid demum existimandum, si
Autorum celeberrimos de stirpibus dissentientes
videamus? Evidenter autem *Schwaegrichenius*
atque *Turnerus* muscum, quem *Web.* et *Mohr.*
L. polycarpam salutant, pro *paludosa* agnoscunt
et vice versa. In hisce rei angustijs vix erravisse
putarem, qui utrasque conjunxerit.

Leskea attenuata Hedw. Schwaegr. l.c. p. 172.

L. caulis ramosissimis, ramis curvatis incrassatis l. attenuatis, foliis secundis ovato-lanceolatis obtusis brevissime apiculatis margine planis evanidinerviis, capsula oblonga erecta, operculo conico.

L. attenuata Schwaegr. l.c.? Brid. Sp. musc.

II. p. 39. Timm. prodr. Fl. Megap. Suerin.

p. 222. Schultz prodr. Fl. Starg. p. 311.

Hypn. attenuatum Schreb. Fl. Lips. p. 100.

Habitat in udis sylvaticis ad saxa arborumque radices.

Jam diu autorum dissensus in describenda hac stirpe me offendit et diversas fortassis species hoc nomine venditari suspicatus sum; alii enim hujus musci folia ovato-acuminata, vel ovato-lanceolata acutiuscula, vel simpliciter ovata dicunt; alii et quidem plurimi ovata obtusa ea vocant; nervum quoque mox solidum l. excurrentem notant, mox evanescentem. Nuperius tandem, collectionem b. *Lamersdorffii* perlustrans, duas schedulas inveni, *L. attenuata* designatas, quarum altera *Lamersd.* inscripsit „misit Hedwig.“; utraeque eundem muscum quidem, sed a *L. attenuata* longe diversum et *L. incurvatae* propinquiore continent; tum Humaniss. *Timmium* filium invitavi ut patris collectionem ventilaret; hic mecum communicavit duas capsulas, ab ipso b. *Timmio*, „*L. attenuat.* Hedw.“ inscriptas, quarum altera genuinam stirpem, altera *L. incurvatam* Hedw. includit; demum et *Blandowii* fasciculos musc.

exsicc. examinavi, iterumque *L. incurvata*. pro attenuata reperi. Vereor itaque ne in pluribus collectionibus stirpes confusae inveniantur. Quamnam *Hedwigius* delineaverit speciem, dum folia ovato-acuminata summus vir dixit, dijudicare nequeo, cum ejus icon, quod doleo, non ad manus sit; dubia tollat Ill. *Schwaegrichen.*

Leskeia incurvata Hedw. Spec. musc. posth.

p. 216. t. 53.

L. caulis ramosis, ramis elongatis curvatis, foliis secundis ovatis acuminatis bistratiis subserulatis, nervo subexcurrente, capsula oblonga cernua, operculo conico.

B. stricta, caulis fasciculate ramosis arbusculoideis, ramis attenuatis erectis strictis, foliis ovato-lanceolatis longe acuminatis erecto-patentibus, vix homomallis.

Habitat in argillosis humidis; prope Geismar.

D. Lammersdorf.

Habitu et foliorum figura atque directione longe recedit haec varietas a normali musco, vix tamen specie distinguenda; utrasque varietates saepe cum *L. attenuata* confundi, supra monitum est.

Leskeia laevisetata S.

L. caule repente ramoso, ramis subdivisis erectis apice curvatis, foliis laxe imbricatis cordato-ovatis acuminatis subsecundis obliquis integerim evanidinerviis, capsula obovata erectiuscula, operculo conico acuminato.

Hypnum laevisetum Crome. Brid. Meth. nov.

p. 171.

Habitat in hūmidis umbrosis Westphaliae.

Namquam unicum tantum, tamen genuinum ab autore missum specimen perquendum habui, vix dubium mihi est muscum hujus potius quam *Hypni* generis esse; peristomii interioris cilia nulla inveni, nec autor ipse ea vidit, cum perist. interius „membranam lutescentem in 16. processus pyramidalatos extentum“ pronuntiet. Nomen triviale immutare nolui, licet seta minime laevis sit, sed superne obscure tuberculata.

Leskea pallescens Hedw spec. musc. 219. t. 55.

Schwaegr. l. c. p. 174.

Hujus stirpis specimina germanica (Hopp. et Hornsch Dec Musc.) a suecicis recedunt operculo obtuse conico. *Hedwigius* id subrostratum, *Schwaegr.* rostratum dicunt; vix tamen de specierum identitate dubitare licet — *L. hispidula* Brid., quam cel. autor ad nostram reductam voluit (Spec. Musc.) non minus operculo rostrato gaudet; foliis tamen multo longioribus, madore undique patentibus, nec secundis, quodam modo recedit.

Quid? *Leskea repens* Schleicher, olim ab ipso divulgata absque loco natali. Autores, quos consulere potui, de ea silent; ipse autem ex unico specimine fructifero, ceteroquin imperfecto, de genere quid statuere non valeo; ex habitu tamen *Leskea* est, et muscus *Hypno serpenti* longe minor atque tenuior sic se habet: caules repentes subpinnati, rami simplices tenerimi erecti teretiusculi, folia dense imbricata ovato-lanceolata longe acuminate fere subulata integerrima, basi bi-striata eva-

nidinervia, ramorum stricta adpresso-erecta, caulinum arcuato-recurvata subsecunda, perichaetalia in longam subulam attenuata, pedunculus tenuis purpureus unguicularis, capsula gracilis ovato-oblonga erecta rufo-fusca, operculum... Non mihi inscivit muscus, cui haec stirps posset adsociari.

Hypnum Linn.

Hypnum sylvaticum Huds. Schwaegr. l. c.

p. 186. t. 87.

Postquam speciosi hujus musci genuina specimina etiam in Fl. Stargard. observavi, (lecta in udis nemorosis prope Neustrelitz ab amic. Beuthen pro *H. denticulato*) facile adsentirem *Schwaegrichenio*, eum ab *H. denticulato* diuersum deuo censem; vix enim, hoc ad tantam magnitudinem ex crescere tamque alienum habitum induere posse, supponere licet. Specimina mea 3-4 uncias longa, stolonibus vel propagulis partim filiformibus arete intricata, folia pterigoidea valde obliqua amoene viridia, pedunculi sesqui ad biunciales omnino laterales sunt, cet. Si autem ill. auctor hanc speciem praecipue foliis basi *binerviis*, *H. denticul* foliis *enerviis* distinctam vult, mone re liceat, vel hujus folia basi *binervia* esse, quamvis nervi gemelli minus clare perspiciantur. Ceterum genuinum *H. sylvaticum* haud ita vulgare esse videtur; specimina enim quae hoc nomine mecum b. Mohr olim communicavit, ipsissimum *H. denticulat* sistunt; haud mirum itaque quod species utrasque b. vir identicas censuerit.

Hypnum denticulatum L. Schwaegr. l. c.
p. 187. Web. et Mohr l. c. p. 346.

Mohrus hujus synonymon declaravit *H. contextum* Schleich. Cent. 3. p. 49; *Schwaegrichenius* contra ad *H. pulchellum* id reduxit, et sane uterque suo jure hoc fecit; specimina enim a *Schleicher*o divulgata mixta sunt: fructifera omnino *H. denticulatum* sistunt, sterilia vero *H. pulchellum*.

Hypnum fontanum Schleich. Cent. 2. n. 53.
Schwaegr. l. c. p. 229.

Ill. *Schwaegrichen* hoc ad *H. cordifolium* reduxit, vix apte; meliori jure Web. et Mohr l. c. p. 328. ad *H. ripario* citant, cuius certe gracilior modo atque pallidior varietas est. Ceterum facile fieri potuit ut *Schwaegrichen* inter sua specimina et verum *H. cordifolium* invenisset; nam in schedula a clar. *Schleicher* illo nomine divulgata, tres diversissimae species prostant: *H. molle* Dicks. *H. falcatum* Brid. et *H. hocce fontanum*; quod tironum gratia monere necessarium duxi.

Nec *H. oligophyllum* Schleich. ab hoc vel *riparioidi* differre videtur. *Schwaegr.* ad *H. riparium* revocat: folia autem evidenter serrata et obtusiora sunt quam in *H. ripario*; dubius tamen haereo cum fructum non vidi sem et *Schwaegr.* operculum conicum dixisset.

Hypnum stramineum Dicks. Brid. Sp. musc. II.
p. 130. Web. et M. l. c. p. 320. Schwaegr.
l. c. p. 212. t. 89.?

Cel. *Schwaegrichen* *H. trifarium* *Web.*
 et *M. H. straminei* varietatem censuit, at tantum
 viri pace, his adsentire nequeo. Utrique musci in
 Fl. Stargard. frequenter occurunt, praesertim *H.*
stramineum diversis locis legi; nunquam vero du-
 bitavi vel primo intuitu stirpes discernere; non au-
 tem solo habitu, sed ipsa partium structura diffe-
 rent: *H. trifarium* dignoscitur colore lurido, caule
 robustiore ramosiore, ramis incrassatis clavatis, apice
 subulatis, foliis arctissime imbricatis subrotundo-
 ovatis s. ovalibus, vix basi latioribus apice, nitidis
 concavissimis, nervo ultra medium evanescente,
 obliterate, rarius nullo.

H. stramineum distinguitur: colore pallido stra-
 mineo, nonnunquam purpurascente, caule debili
 subsimplici, ramis aequalibus, apice obtusis sub-
 patulis, foliis laxe imbricatis erectis subdistantibus
 oblongo-ovatis, obtusis quidem, at perspicue api-
 cem versus angustioribus concavis obscure striatis,
 nervo crassiore luculentiore apicem fere attingente.
 His comparatis patet quod icon citata, quae *H.*
trifarium satis bene exprimit, *H. stramineo* nulla
 modo respondeat; si autem *Schwaegrichenius*
 utrasque stirpes non diversas censuit, forte *Schleier-*
cherianis speciminibus Ill. vir inductus est;
 nam *H. stramineam* *Schleich.* et *H. uliginosum*
 ejusdem (*H. trifar.* *W.* et *M.*) ipsius speciminum
 fide, unus idemque muscus est et longe diversus a
 genuina *Dicksoni* stirpe.

Hypnum albicans *Necker.* *Schwaegr.* l.c. p. 214.
 Hujus musci specimina grandiora densiusque

foliata, l. genuinum *H. albicans*, in sylvis nostris editioribus ad saxa et terram frequenter quidem, sed semper sterilia occurrunt; gracilior autem varietas, l. *H. flavescens* Roth, in aggeribus, sub sepibus cet. quotannis vere fructifera reperitur; haec varietas quoque *H. gracilescens* nomine mecum communicata est, cuius tamen autor me fugit. — *Weber* et *Mohr* nostram speciem *H. ripario* proximam censem: hoc autem caulis complanatis et foliis latioribus subdistichis margine planis facile distinguitur.

Hypnum Illecebrense L. Schwaegr. l. c. p. 225.

Quae hoc nomine *Schleicherus* divulgavit specimen, certe non genuina sunt; folia enim non serrulata, sed integerrima iisque *H. puri* simillima invenio. Genuina stirps, cuius nuperime ex America speciminum sterilium copiam missam accepi, plerumque *H. puro* simillima dicitur; si vero utrasque species juxta se positas comparaveris, hoc vix probabis. *H. illecebrense* grandius fusco-nigrescens vage ramosum caulem habet ramosque crassiores obtusiores teretes, folia infima quidem ovata obtusa breviter mucronata concavissima, superiora autem omnino ovata acuta, imo suprema vere acuminata, acumine plano quidem, sed semel bisve torto, omni margine, praesertim apicem versus serrata, concava patenti-erecta, stria una alterave notata, nervo tenuissimo apicem versus vel medio folio evanescente, rarius plane deficiente; *H. purum* colore et adspectu amoenius caule est subcompresso pinnato, ramis gracilioribus apice attenuatis

subrecurvatis, foliis arcte imbricatis conniventibus, omnibus vel supremis obtusis mucronatis, mucrone brevissimo extrorsum flexo, concavis substriatis obliquis, nervo excentrico, medio evanescente, integrerrimis. *Schwaegrichen* hujus setam scabram dicit, est autem in meis speciminibus nitens laevissima. — *Bridelius* (Spec. muscor. II. p. 126.) *H. illecebrum* americanum europaei varietatem fecit; cum autem *Dillenius* et *Hedwigius* stirpem primitivam ex America habuerint atque delineaverint, essetne accommodatius rem invertere et europaeum muscum, ceteroquin dubiis et commutationibus suspectissimum illius potius varietatem declarare?

Hypnum umbratum Ehrh. *Schwaegr.* l. c. p. 234.

Hujus folia si enervia dicuntur, de ramulis tantum hoc verum est; caulinus omnino basi nervis gemellis, rarius singulo, medium folii attingentibus, instructa sunt.

Hypnum populeum Swartz. *Schwaegr.* l. c. p. 238.

Cel. *Schwaegrichen* setam laevem exhibet, est autem scabriuscula, superne praeprimis, quod etiam *Weber* et *Mohr* memorant; hi vero si indubie ad hanc speciem citant *H. ambiguum Schleich.*, monendum habeo specimina ab ipso divulgata nil nisi *H. intricatum* sistere; sunt iis folia lanceolata longe acuminata serrulata subhomomalla, nervus ultramedius, seta scabra, operculum conicum.

Hypnum piliferum Schreb. *Schwaegr.* l. c. p. 259.

Weber et *Mohr* hujus musci folia longe tenuiterque acuminata serrulata seminervia dicunt;

Schwaegr. enervia et integerrima ea censem; sunt autem folia *caulina* ovata concava obtusa, apice repente et oblique contracta in acumen longum piliforme, *ramea* ovato-oblonga pedetentim longe tenuiterque acuminata, omnia concava luculenter serrulata omninoque nervosa, nervo e basi latiuscula attenuato, medio folio evanescente; vidi rarius folia nonnulla e lusu naturae mediotenus fissa et nervis duobus armata.

Hypnum fluviatile Swartz. *Schwaegr.* l.c. p. 263.

Schwaegrichen hujus synynomon fecit *H. Seligeri* Brid., et jure quidem; nam specimen quod mecum ipse ill autor communicavit, sterile quidem, ipsissimum *H. fluviatile* sistit; eundem museum et *H. filicinum* eodem nomine *Schleich.* Cent. 2. n. 29 divulgavit. *Mohrus* contra *H. Seligeri* *H. serpentis* varietatem censem, et sane suo quoque jure; specimina ab eo olim communicata ab *H. serpente* distinguere non valeo: sunt iis folia ovato-lanceolata longe acuminata erecto-patentia stricta, nervo nonnullis evanescente, aliis subexcurrente. An itaque b. vir a semet ipso, vel aliis deceptus? — *Schwaegrichenius* et *H. fallax* Brid. ad nostrum reduxit, quod quidem foliis e basi latiore longius acuminatis omnino rectis, vix unquam homomallis, et ramis elongatis quodammodo recedit, tamen specie, quod nunc video, vix distingui potest.

Hypnum myosuroides L. *Schwaegr.* l.c. p. 267.

Nitida haec species, quam Fl. Stargard. civem nunc etiam saluto, ab *H. curvato* facile dignoscitur.

tur caule ramisque gracilioribus apice attenuatis, colore pallescente coeruleo-viridi, foliis lanceolatis acuminatis serratis seminervibus, operculo conico-elongato vel subrostrato; rarius folia basi cordata, ut plurimum ovato-lanceolata, vel omnino lanceolata sunt.

Hypnum stellatum Hedw. Schwaegr. l. c. p. 274.

Hujus speciei quidem mera varietas censendum est *H. protensum* Brid. *alpestre*, sat memorabile tamen habitu et maxima caulis elongatione, nostris speciminiibus palustribus plane alienis. — In florula nostra occurrit *H. stellati* varietas *gracilis*, omnibus rationibus duplo triplove minor, foliis e cordata basi repente angustatis in longam subulam protractis omnino enerviis; hancce varietatem olim cum Web. et Mohro pro *H. squarrosulo* Brid. habui; cum autem illustr. autor suo musco folia "mediotenus ductulosa" adscripserit, Schwaegri-chenio potius adsentio, qui hoc ad *H. chrysophyllum* reduxit, probante quoque specimine a generosissimo Bridelio humane condonato. Conservanda itaque est *H. stellati* var. *minor*, Weberi et Mohri, excluso synonymo *Brideliano*. Ceterum moneo, tam *Bridelii* quam *Mohri* et mea ipsius specimina, omnia sterilia esse ideoque facile fieri posse ut muscus, praeterea habitu sat peculiaris, demum fructifer lectus propriam speciem se probaturus sit.

Hypnum rigidiusculum Bland. *Musc. exsicc.*

fasc. 5. n. 230. Brid. spec. musc. II. p. 104.

H. caule adscendente subbipinnato, ramis strictis

subdistichis, foliis triangulari-cordatis acuminatis flexuosis serrulatis evanidinerviis squarroso patentibus, capsula . . . .
Habitat in collibus graminosis sylvaticis flor. Stargard.

Nimis scrupulosus mihi videtur illustr. Bridel, hanc speciem ab *H. praelongo* non sejungens; est certe distinctissima.

Caulis adscendens divisus, vel inordinatae bipinnatus, rami stricti, fere angulo recto patentes, decrescentes versus caulis apicem demum simplicem longum rigidum quasi proliferum, fere uti in *H. tamariscino*; folia caulinata latissima cordata basi repente contracta et attenuata in apicem longum flexuosum vel repandum recurvo-patentem, nervo evanescente, nec abrupte desinente; rama cordata vel ovato-lanceolata longe acuminata luculentius serrata, nervo altius adscendente, erecto-patente *H. praelongum* multo laxius atque debilius fasciculare ramosum, nunquam ita longis et acuminatis foliis gaudet; in quavis ejusdem, vel tenuissimi filescenti varietate folia ad cordato-ovatam, ovato-lanceolatam figuram vergunt.

Hypnum Halleri L. fil. Schwaegr. l. c. p. 289
H. dimorphum Brid spec. musc. II. p. 149
H. diversifolium Schleich.

Evidenter invitus a Bridelio, *H. dimorphum* ab *H. Halleri* distinctum censente et (Meth. nov. p. 165) iterum confirmante, dissentio. Verum est centenas muscorum species examinare poteris, ne ejusmodi variationis exemplum habebis, tantum

primo intuitu alter ab altero musco recedit, et tanta *H. dimorphi* folia caulina et ramea diversitas intercedit. At tamen non minus verum est dari specimina intermedia quae transitum alterius in alterum museum clare demonstrant; asservo *H. dimorph.* ramos, quorum folia suprema ovata obtusiuscula arce imbricata, media elongatiora acutiora patentia, inferiora et trunco vicina vere recurvata e cordata basi longe acuminata, caulinis simillima sunt; imo *H. Halleri* specimen habeo, cui folia omnia cordato-acuminata recurva sunt, quod autem e foliorum axillis ramulum emisit foliis ovatis obtusis adpressis tectum. Vix itaque dubium mihi est *Schwaegrichenium* utrasque stirpes jure conjunxisse.

H. diversifolium Schleich., quod Bridelius (spec. musc.) verbo memoravit, in Method. nov. autem omissit, e genuinis *Schleicheri* specimini- bus ipsissimus Bridelii muscus est.

Hypnum palustre L. Schwaegr. l. c. p. 292.
Web. et Mohr. l. c. p. 363.

Excepto *H. serpente* vix mihi hujus generis species nota est ratione nervi ita variabilis ac *H. palustre*; inde autorum dissensus in describendis hujus foliis, quae mox seminervia, mox enervia dicunt. Ex mea qualicunque observatione folia omnino nervosa dicenda sunt et generaliter statuere licet quod caulina et ramorum inferiora seminervia, superiora vero saepius basi brevissime binervia sint; haud raro autem intercurrit folium, omni nervi vestigio destitutum. Praeterea folia vel recta vel

Sylloge T. II.

O

homomalla, valde concava, ovata, acuta vel acuminate et tunc apice oblique recurvata marginibusque involuta subfalcata sunt. — In tironum commodum moneo me bis *H. palustre* a bryologis pro *H. ripario* missum accepisse!

Hypnum subsphaericarpum Schleich. Cent. 2.
h. 46. Schwaegr. l. c. p. 302.

Autores hunc muscum a praecedente distinguunt et in systemate ab eo longe remoyent; sunt autem stirpes cognatissimae et vix specie differunt. Ill. Schwaegr. ab illo nostrum praecipue ramis apice aduncis et foliis subfalcatis distinctum vult; at vero *H. palustris* folia saepenumero homomalla sunt, et tum magis acuminata ac recurvata apicesque ramorum adunci evadunt. Weber et Mohr l. c. p. 366. Schleicherum vituperant quod Halleri n. 1738., ad *H. palustre* jam laudatum, etiam ad suum *H. subsphaeric.* citaverit, quod scilicet diversissimum censem; at tamen non possunt quin idem *H. lurido* l. *palustri* omnibus numeris „satis simile et bene quadrans“ habeant, solo nervo excepto, quem quippe excurrentem vocant; Schwaegri-chen verum folia ruptinervia dicit, et jure quidem; eadem fere hic obtinet nervi ratio, quam ad *H. palustre* vix memoravi: folia caulina nimirum et ramorum primordialia nervo gaudent altius ascendentē, at nunquam exurrente, superiora vero plerumque enervia sunt vel vix nervi vestigium produnt; solidus itaque character specificus stirpes nullus intercedit. In Fl. Stargard. ad saxa undis verberata legi specimina sterilia, *Schleicheria-*

nis ut ovum ovo similia, foliis longe acuminatis circinate recurvatis; alio loco, ad molae fundamenta antiqua continue humefacta, alia habui, quae *H. palustre* in subsphaericarpum transiens clare evincent. Demum moneo quod olim ex Helvetia *Guckenberger* hunc *Schleicheri* muscum pro *H. ambiguo Schrad.* (revolv. Swartz) divulgavit.

*Hypnum scorpioides L. Schwaegr. l. c. p 293.
t. 95.*

B. heterophyllum caulis erectis ramisque attenuatis, foliis inferioribus ovatis acutis, superioribus oblongo-lanceolatis acuminatis apice setaceis flexuosis subsecundis enerviis, colore albido-virescente.

Habitat in pratis inundatis Flor. Stargard. sterile.

Singularem hanc stirpem ne cum *H. fluitante* confundant sibi caveant tirones; non est ista varietas suecica, quam *Web.* et *Mohr* l. c. sub *H. scorpioid.* tetigerunt, cujusque ab ipsis exempla habeo; haec non nisi foliis laxioribus magisque acuminatis et falcatis a solito musco recedit et persimilis est *H. lycopodioidi*, salvo tamen nervo; huic quodam modo respondet *H. fuscum Schleich.* cent. 4. n. 24 a vulgari musco nunquam disjungendum.

Hypnum apicatum Schleich. Cent. 4. n. 27.

Schwaegr. l. c. p. 301.

H caule adscendente subpinnato, ramis teretibus subrecurvatis, foliis ovatis acuminatis subintegerrimis multo-striatis subsolidinervibus, supremis homomallis falcatis, capsula oblonga curvata, operculo elongate conico.

O 2

Stirps pulcra distinctissima, vix cum H. rugoso, vel alia quacunque specie confundenda; folia striis s. plicis pluribus longitudinalibus, una cum nervo fere ad apicem usque continuatis, exarata, vix tenuissime serrulata sunt.

H. rugosum differt caule robustiore et ramo-
siore, foliis latoribus magis falcatis luculentius ser-
rulatis seminerviis.

Hypnum fluitans Hedw. Schwaegr. l. c. p. 304.

H. scoparium Brid. Spec. musc. II. p. 315.

H. macropodon Schleich.

H. scoparium Brid. quod in Fl. Stargard. se-
mel at magno numero legi, cum *Schwaegri-*
chenio quidem *H. fluitantis* varietatem interim
censeo, tamen cum *Bridelio* fere crederem, stir-
pem fructiferam demum lectam forte propriam spe-
ciem sese probaturam fore.

Specimina mea elegantissime pinnata, imo bi-
tripinnata complanata fusco-lutea nitentia, faciem
pulchram fucoideam prae se gerunt; caules atropur-
purei sublignosi basi cum ramis inferioribus calvi,
seu foliis minutis squamulosis tecti subcurvati; fo-
lia lanceolato-setacea longissima subsecunda, quan-
doque in uno altero rame leniter falcata vix ac-
ne vix quidem serrata, nervo ultra medium eva-
nescente.

Habitat in flumine ad radices alnorum, sterile.
Aliam habeo varietatem; quam *confervoideam*
diceres, caule, ramis foliisque valde elongatis atte-
nuatis laxissimis, quasi in funem confertis; iterum
que aliam, quae *ramulosa* mihi audit, ramis cre-

bris recurvo-patentibus, foliis omnibus falcatis; huic respondet *H. macropodon* Schl., ab ipso olim divulgatum, nullibi, quod scirem memoratum l. descriptum, certissime autem ad polymorpham nostram stirpem revocandum.

Hypnum falcatum Brid. Spec. musc. II. p. 212.
Schwaegr. l. c. p. 304.

Spectabilis stirps, quae duplii satisque diversa forma occurrit: specimina a V. V. C. C. Hoppe et Hornsch. divulgata, in rivulis alpinis lecta, ramis uncinatis foliisque acuminatis falcatis fere circinatis gaudent et non absimilia sunt *H. revoluti* Sw.; re vera specimen e Carinthia missum accepi, *H. falcat.* fructiferum dictum, quod ipsissimum *H. revolvens*. l. *H. aduncum* L. Web et Mohr sistit. Specimina vero ab ipso III autore condonata, uti alia, quae Hannoverae „circa die Bruck“ et prope Hallerbrunn lecta sunt, ramos et folia habent omnino recta, vix suprema homomalla. His respondent specimina a memet ipso in Fl. Stargard. ad trabes molares aqua stillante continue humefactas lecta, nec non, quae prope Gottingam ad molam chartaceam ante multos abhinc annos lecta et pro *H. atlantico* Brid. venditata habeo, quibus folia recta stricta et aquae tractu ita attenuata sunt ut nonnullis solus nervus superstes sit. In omni tamen variationis statu muscus facile dicoescitur foliis e cordata basi ovatis l. lanceolatis subfalcatis, nervo crasso subexcurrente et colore atroviridi. — Ex dictis ceterum patet, stirpem

hancce minime raram esse, neque adeo Germaniam septentrionaliorem ea carere.

Tandem sequentes adhuc memorandas habeo species dubias, de quibus meliora me doceant Bryologi.

Hypnum intertextum Voit. *Brid. Meth. nov.*
p. 167.

Quae hoc nomine communicata habeo specimina, cespitulum sistunt e *Jungermannia asplenioide*. et *quinquedentata*, *H. praelongo*, aliisque quisquiliis conflatum, quibus immixta sunt, vel intertexta, si malueris, specimina singula, quae ab *H. murali* discriminare non valeo, nisi mole omnibus rationibus minori et foliis paulo acutioribus; simillima folia autem in uno alterove ramo et *H. murale* spectanda praebet. Operculum meis deest; *Bridelius* brevirostre hoc vocat; itaque essentiae liter ab operc. *H. muralis* non diversum, cuius sane emaciata varietas videtur *H. intertextum*, inter alios muscos parasiticos misere vitam degens.

Hypnum filamentosum Dicks. ?

Muscus qui hoc nomine collectionem meam intravit, vix ac ne vix quidem diversus est a *Leskeia incurvata* var. β . seu *H. implexo* Brid. An fortasse de genuino *Dicksoni* et *Smithii* musco idem existimandum? Certo *Smithii* descriptio (Fl. britan. III. p. 1308) non contradicit, nec *L. incurvata* semper ramos et folia curvata habet, satis saepe rami stricti filiformes sunt et folia recta plus

minus secunda; at tamen, cum *Dicksoni* stirps
mihi ignota sit, nil ex tripode!

Hypnum emarginatum Schleich.

Hoc nomine *Schleicherus* olim divulgavit
specimina sterilia quae, ni graviter fallar, nihil sunt
nisi surculi senescentes *Leskeae attenuatae*. Folia
plurima apice vel medio diffracta ob concavitatem
emarginata atque truncata videntur; num hoc for-
tasse singularem illam denominationem peperit?
paucissima quae supersunt folia integra, quoad si-
tum, figuram atque texturam omnino *L. attenuata*
produnt.

Hypnum debile Schleich.

H.? caule repente filiformi, ramis elongatis ere-
ctiusculis, foliis ovatis acutis vel acuminatis
concavis enerviis tenuissime serrulatis erecto-
patentibus. — Muscus debilis tenerrimus, *H.*
serpentis longe tenuior, a clav. Schleicher
quondam sterile divulgatus; non est *H. debile*
Bridel. (spec. musc. II p. 250.) americanum,
quod quippe foliis solidinervibus insigne est;
nostrum ex habitu *Leskeae* generis potius videtur.

Hypnum viride Schleich.

Hoc olim a *Schleicheru* absque ulla notio-
ne divulgatum, est caule decumbente subpinnato,
ramis simplicibus, foliis ovato-acuminatis subinte-
gerrimis evanidinervibus, pedunculo laevi, capsula
oblonga erectiuscula . . . . vix nisi *H. serpens* co-
lore laetius viridi est.

An idem existimandum sit de *H. viride* *La-*
marckii et *Candolii?* *Bridelius* hoc sine dubio

H. serpentis varietatem declaravit, *Schwaegeichen* contra ad *H. intricatum* reduxit, quocum *Schleicheri* muscus ob pedunculum laevem non quadrat.

Hypnum tenuifolium Schleich.

Bridelius Spec. musc II. p. 218.) hanc stirpem *H. cypressiformis* varietatem fecit; specimina autem, quae ab ipso *Schleicherero* communicata habeo, illo musco longe tenuiora sunt et folia lanceolata acuminata recta patentia, vix suprema homomalla, enervia albicantia habent, nec valde elongata falcata eet.; *Leskeae subtili* potius propinquia videtur stirps, quantum quidem e specimini bus sterilib. judicare licet.

Hypnum circinatum Schleich.

Hoc nomine *Schleicherus* stirpem quondam sterilem divulgavit, quae caule compresso, subspinato, ramis incurvatis et foliis longe acuminatis secundis falcatis enerviis est, quamque quo modo ab *H. cypressiformi*, bryologorum scandalo distingrem, me hercet non perspicio.

Addenda et emendanda.

In Particula prima p. 140. post *Barbulam* inserenda
Barbula squarrosa S.

B. caule brevi simplici, foliis linear-lanceolatis canaliculatis obtusiusculis, margine inflexis subundulatis squarroso-patentibus, perichaetiali-

bus e latissima vaginante basi subulatis, capsula cylindrica curvata, operculo subulato.

Habitat in alpibus Salisburgensibus. Cel.
Hoppe et Laurer communicaverunt.

Magnitudine, habitu setaque pellucente similis
lima *B. convolutae*, characteribus dissimillima;
variat colore flavescente et intense viridi.

Pag. 121	lin. 13	ab infra	lege vel	
—	122	— 15	—	occurrit
—	127	— 6	—	urceolatum
—	128	— 18	—	divulgarunt
—	130	— 19	—	quac
—	131	— 19	—	occurrit
—	136	— 4	a supra	allata
—	139	— 13	—	definiendo
—	142	— 9	ab infra	communicatum
—	144	— 9	a supra	stirpes
—	150	— 9	—	haud.

Dabam Neobrandenburgi
(M. Duc. Megapol. Strelitz.)
die XII mens. Decembr. 1826.

C. Fr. Schultz.

*Adolph. Franc. Lang., plantarum novarum
in Hungaria detectarum descriptio.*

(Cum tabul. lithographica I.)

1. Echium Schifferi Lang.

Char. spec. E. caule herbaceo, simplici,
stricto, foliisque lanceolatis strigoso-hirtis, racemo
terminali spiciformi, gracili, elongato, spiculis la-
teralibus patentibus, simplicibus, pedunculis angu-
latis, floribus remotis, staminibus corolla irregulari
longioribus.

Descriptio. Radix biennis, ramosa, crassa,
Caulis simplex, herbaceus, strictus, bi-tripedalis,
teres, rigidus, foliosus, pilis albis undique strigoso-
hirtus, ad apicem spiculis axillaribus instructus.
Folia lanceolata, integerrima, uninervia patentia,
setulis albis subadpressis undique praesertim ad ner-
vum medium albicantern piloso-hirta; radicalia tri-
quatuor uncialia, aut spithamea, in petiolum su-
pra canaliculatum, subtus semiteretem, hirtum, ba-
si dilatatum, attenuata: caulina sparsa, sessilia;
sensim breviora, suprema basi dilatata, ovato-lan-
ceolata. — Flores subsessiles, spicati, secundi, axil-
lares, ante anthesin imbricati, densi, apice recur-
vi, dein remoti, bracteis ovato-lanceolatis inter-
rupti, pedunculis communibus plerisque superne
axillaribus, elongatis, angulatis, pilis sparsis stri-
goso-hirtis. — Calyces quinquepartiti, laciniis ae-
qualibus, lanceolatis, nervo medio albicante nota-
tis, undique hirtis, florigeri erecti, fructigeri pa-
tentest. Corolla irregularis subcyathiformis, tubo

subincurvo, calyce bi-triplo longiore, exstus pubes-
cens, coeruleo-menti-carnea, lobis inaequalibus erecto-
patentibus, rotundato-obtusis. Stamina inaequalia
corolla multo ($\frac{1}{3}$) longiora, antheris purpureis.
Stylus staminibus longior ($\frac{1}{4}$) pilis patentibus hirs-
tus, stigmate bifido. Semina rugosa pallida fla-
vescentia.

Critica. Ab *E. vulgari L.* *E. italicico L.*
aliisve diversa: caule foliisque lanceolatis, strigoso-
hirtis, racemo terminali spiciformi, gracili, elon-
gato, spiculis lateralibus patentibus, simplicibus,
elongatis, pedunculis angulatis, floribus remotis,
staminibus corolla coeruleo-menti-carnea, irregula-
ri, longioribus.

Patria. Habitat in sterilibus collium ad
Gross-Petersdorf, Cittus Castriferrei Jlo. Agto. ubi
eandem primus detexit amicus mihi dilectus D.J.J.
Schiffer Pharmaciae Magister, Doctoratus Che-
miae Baccalaureus, plantarum indagator solertissi-
mus in cuius honorem nomen specificum dixi.

*Explicatio iconis Tab. I., plantam paulu-
lum imminutam exhibens:*

- a. Pedunculus communis angulatus, cum flore,
calyce, et bractea auctus.
- b. Pars folii aucta.
- c. Semina magnitudine naturali.

2. *Polycnemum Heuffeli Lang.*

Char. spec. P. foliis filiformibus, subspino-
sis, confertis, reclinatis, caule erecto, ramoso, pu-
berulo, viscido.

Descriptio. Radix annua, tenuis, ramoso-

tortuosa, perpendicularis, albescens. Caulis herbaeus, palmaris, raro semipedalis, subadscendens, laxus, pubescenti-viscidus, teretusculus, ramosus, rami inferiores elongati, brachiati, superiores coarctati, abbreviati, alterni, omnes subarcuati. Folia filiformia, mucrone subpungenti terminata, basi marginibus membranaceis, pellucidis, albis, paululum dilatata, sessilia, conferta, alterna, reclinata, puberula. Flores in axillis foliorum sessiles, solitarii, bracteis et foliis floralibus suffulti. Corolla petalis quinque calyciformibus, aequalibus, ovato-lanceolatis, cuspidatis, uninerviis, membranaceis, albis pellucidis, apice patentibus, basi germini adpressis, persistentibus, capsula multo ($\frac{1}{3}$) longioribus. Bracteis (alias calyx) duobus ad basim corollae, ovato-acuminatis, patentibus, uninerviis, albis, pellucidis, corolla longioribus. — Stamina tria-quinque (?) corolla breviora. Germen subrotundum, compressiusculum. Stylus brevis, bifidus, divaricatus. — Stigma globosum. — Capsula arce germini adpressa, tenuissima, membranacea, pellucida, alba, basi demittens semen lentigulare subrotundum nigrum excavate punctatum.

*Critica. Differt a proximo *P. recurvo* Loisl. et a *P. arvensis* varietatibus (*P. inundato* Hop. *P. triandro* Schranck) potissimum: caule minore, graciliore, erecto, puberulo — viscido, foliis filiformibus, confertis, reclinatis, puberulis, corollis axillaribus, capsula multo longioribus.*

Patria. Habitat in sylvis collium arenosorum ad Verceghyház Cttus Pestensis, Agto. Spbri

ubi eandem detexit amicus dilectissimus D. Heufel Medicinae Licentiatus, plantarum pannonicarum scrutator indefessus, et *Caricum hungaricum* mox monographus, in cuius honorem nomen specificum dedi.

Plantarum novarum vel minus cognitarum descriptiones: auctore Laurent. a West, Medic. Doct. Botanices Prof. et Hort. bot. Directore.

I. *Schoenodorus ferrugineus* V.

Char. spec. Planifolius, panicula angusta erecta, pedunculis brevibus paucispiculis laevibus, spiculis unicoloribus subsexfloris, glumis exterioribus acuminatis, ligula oblonga, radice fibrosa caespitosa.

Descript. Radix fibrosa caespites formans. Folia fasciculorum linearia plana erecta striata laevia basi dilatato-membranacea. Culmi pedales et majores, teretes, laeves, tribus circiter vaginis glabris striatis arctis involuti. Folia culmea plana. Ligula oblonga. Panicula erecta angusta, rachi laevi, pedunculis brevibus laevibus paucas spiculas gerentibus. Spiculae fere poacearum lineas 5 longae compressae unicolores ferrugineae 6-7 florae. Calycis valvulae (de more) inaequales, majore trinervi fere 3 lineas longa. Petalum exterius compresso-carinatum subacuminatum fine integro (vix dentato ut *Schoenodoris* esse deberet).

Crit. Cum Sch. spadiceo legi in alpe carinthiae Kum prope Rosegg, sed mihi diversa videtur

foliis planis, ligula longiora oblonga, panicula magis racemosa, spiculis majoribus unicoloribus.

An non sub *Festuca spadicea* autorum duo gramina lateant? Icon *Hostii* herbam et spiculas nostri *Sch. ferruginei* bene exprimit, et in descriptione perhibet cl. *Host* folia primum complicata dein explanari. Sed e contra cl. *Gaudin* I. p. 270. (qui descriptis vivam plantam) dicit folia primum planiuscula, mox sese convolventia, ut cylindrica videantur.

II. *Scabiosa cyanocephala* V.

Char. spec. Corollulis quadrifidis radiantis, caule ramoso foliisque integerrimis glabris, paleis lanceolatis acutis basi angustatis germina pilosa excedentibus, radice repente.

Descript. *Radix* repens. *Caulis* bipedalis sat fortis, teres, glaber, ramosus, ramis patentibus. *Folia* integerrima glabra, raro obsolete dentata satis firma, interiora oblonga in petiolis longiusculis semiteretibus marginatis, summa lanceolata sessilia. *Pedunculi* praelongi scabriusculi, superne pubescentes. *Florum capitula* hemisphaerica, fructifera paulo elevatione. *Anthodium* serie dupli triplici, foliolis gladiato-lanceolatis flores plerumque excedentibus. *Receptaculum* oblongum. *Paleae* lanceolatae subpilosae basi — quasi in petiolum — angustatae germinibus et seminibus longiores. *Corollae* caeruleae quadrifidae radiantes lobo exteriore fere duplo majore lateralibus et interiore. *Semina* quadrangula, octo-sulcata, pilosa, coronata margine quadridentato et setis 4 nigris brevibus.

Obs. Radice et habitu convenit cum *Sc. australi Wulf.* sed distincta: anthodio magno, bracteis longealatis subpedicellatis, capitulo fructifero hemisphaericō, corollis radiantibus, seminibus octosulcatis pilosis etc.

In *Sc. australi Wulf.* (*Sc. pseudo-australi Schult.* *Sc. repente Brign.*) anthodium floribus vix longius est, bracteae lineares, capitulo fructus oblonga, corollulae subaequales, semina glabra sex-sulcata etc.

Quae planta sit sub nomine *Sc. australis* descripta in *Syst. Veg. Röm. et Schult.*, cui tribuuntur flores flavi et capitulo illis *S. succisae* minora, me fugit.

III. *Euphorbia rabilensis Wulfen.*

Char. spec. Petalis subrotundis, capsulis papilloso - hispidis, radiis umbellae saepius tribus pedunculisque axillaribus elongatis trifidis vel subtrichotomis, involucellis rhombo-ovatis, foliis sparsis tenuibus glabriusculis oblongo-lanceolatis obtusis plerisque serrulatis, caule tereti laevi.

Descriptio. Radix videtur perennis. Caules teretes, pedales. Folia copiosa, tenera, sessilia, serrulata, involucris conformia, oblongo-lanceolata. Etiam involucella serrulata esse solent. Pedunculi axillares et terminales longi, tenues, non raro sub umbellula folio et pedunculo axillari (secundario) aucti. Umbella trifida cum involucro triphylo; radii trifidi vel bifidi. Involucella subtriangularis-ovata. Germina erecta, dense papillosa, spinis

carnosis. Styli breves. Calyx glaber. Petala subrotunda.

Crit. Planta haec satis rara videtur. Mihi indicato nomine occurrebat in herbario *Wulffenii*. Fructibus papillosois convenit cum *E. epithymoide*, quae differt: caule villoso, foliis integeris, subtus villosis, radiis umbellae brevibus paucifloris etc. In *E. villosa*, *dulci*, *ambigua*, *canariolica*, *angulata*, *platyphylla* et *verrucosa* fructus sunt verrucosi, nec setis carnosis hispidi seu papillosi.

Patria: Habit. in Carinthiae superioris valle Rabensi et circa Pontebam, nec non in Styria im Tirnaugraben bey Frohnleiten.

IV. *Mesembryanthemum coralliforme* V.

Descript. Admodum simile est *M. uncinato* L., sed folia dentibus carinalibus carent. Caulis erectus, ramosus, internodiis ancipitibus basi attenuatis, superioribus sensim angustioribus. Folia triquetra, compressa, laevia, acuta et spinula nudente apice instructa, connata, vix aut leviter vaginantia, pollicaria. Flos solitarius terminalis sessilis in sinu summorum foliorum. Calyx tricornis: lacinias scilicet tribus subteretibus, petalis albidis vel dilute roseis fere aequalibus — duabus submembranaceis.

Obs. Calyce quodammodo accedit ad *M. insititium* Willd. hort. Ber. p. 536. n. 54. sed calyx tricornis, terminalis, sessilis, corolla alba.

Floruit et floret in horto Johannei Grazii.

Regensburgische
Botanische
Gesellschaft

ZOBODAT -

www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Flora oder Allgemeine Botanische Zeitung](#)

Jahr/Year: 1827

Band/Volume: [10](#)

Autor(en)/Author(s): Schultz Karl Friedrich (Carl)

Artikel/Article: [Observationes bryologicae 1177-1224](#)